

Xhevrije Kurti
Nk1a1, 1b
2018-10-11

Hederskultur

Det första jag tänker på när jag hör ordet hederskultur är Fadime Sahindal, som var en ung kurdisk kvinna. Hon valde att leva tillsammans med en svensk man och gå sin egen väg trots sin kultur och trosuppfattning. Framförallt vågade hon välja kärleken och bestämma själv vem hon skulle dela sitt liv med trots familjens påtryckningar. Denna väg som hon trodde skulle förändra åsikterna och kanske attityden till tvångsäktenskap inom hennes familj fick raka motsatsen. Detta ledde till att hennes far bestämde sig till slut för att ta livet av henne.

Hon blev mördad av sin egen far i Sverige år 2002. Hela landet drogs med i hennes öde och det väckte starka känslor hos många människor i hela landet. Fadime blev en symbol för individens frihet då hon gjorde en insats för kvinnors frigörelse. Framför allt är hon idag en symbol för kampen mot hedersvåld och för alla kvinnors rätt att själva välja partner. Det är väldigt sorgligt att det kostade henne livet.

Inom hederskultur är det familjen som är det viktigaste i en persons liv. Många gånger är familjen rangordnad utifrån kön och ålder. Familjens status är viktig och alla familjemedlemmar ska visa lojalitet. Mannens värde står alltid högst och man är beroende av familjens heder. Det viktigaste i familjen är hur kvinnorna sköter sig kring sin sexualitet och hur det uppför sig.

Hedersmord är när en familjemedlem blir mördad av andra familjemedlemmar på grund av att personen har dragit skam över hela släkten. Detta anses vara väldigt allvarligt och personen ska då straffas. För unga tjejer med utländska rötter som kommer till Sverige brukar det oftast krocka med föräldrarnas syn och svenska samhället. I deras kultur anses vissa saker vara skamligt medan i svensk kultur är det fullt normalt. Kvinnors värde anses vara mindre än männens och de har ingen makt att kunna bestämma något inom familjen.

Hedersvåld förekommer också inom familjen och detta utsätts genom att personen blir utfrysad, skuldbelagd, fysiskt och psykiskt misshandlad osv. Oftast är det från männen i familjen ex bröderna som kontrollerar och förföljer ens vardagliga liv. Allt från att kontrollera klädsel till vem man pratar med. Ingen får dra skam eller vanhedra familjen utan man ska följa familjens regler.

Bröderna har en stor roll i familjen då de anses vara familjens överhuvud. Från barnsben lär de sig att kontrollera flickorna och rapportera till föräldrarna. De har en stor respekt för pappan och man måste helt enkelt vara lojal oavsett vad man tvingas till att göra. Deras viktigaste roll är att skydda familjens heder. I hemländerna är männen vana vid att ha kontroll över kvinnorna som saknar rättigheter, medan i Sverige där alla är jämlika blir detta väldigt frustrerande. Männen ser helst att kvinnorna föder söner än döttrar då risken är stor att de förlorar sin heder.

Oftast skickar man de yngre männen i familjen för att utföra ett brott, då de är under 18 år och kan straffas minderårig. När jag tittar på Fadimes dokumentär visas det tydligt hur brodern visar stor ilska, dödshotar och misshandlar Fadime flertal gånger. Har man valt en annan väg som inte är familjens kan man aldrig återvända igen. Är fallet att man väljer att försonas med sin familj igen måste man gå med på deras krav. Ett krav kan vara att man skickas till hemlandet och tvingas till tvångsäktenskap. I Fadimes fall var det att inte visa sig i media eller besöka Uppsala någonsin. Hon hade redan förrått familjen och hon visste att

hennes val inkluderade att aldrig kunna träffa sina systrar och mamma igen. Det finns ingen garanti som säger att man kommer "undan". Dessa kvinnor lever i skräck och tvingas leva med hemlig identitet. "Hur kan syskon visa så stor ilska och hat gentemot ens val i livet? Föds man som en kvinna ska man vara "perfekt". Man ska följa de oskrivna reglerna och bli redo för att gifta sig. Helst ska man vara oskuld inför giftermålet och acceptera familjens val av man.

Hederskultur drabbar inte bara kvinnor utan det förekommer också hos unga män. Det är en självklarhet att männen ska uppfylla kraven som finns inom familjen även om de har en annan frihet än kvinnorna. Man ska bevaka och kontrollera kvinnomedlemmarna och görs inte detta anses man inte man nog och man blir en skam för familjen. Detta kan innebära tvångsgifte, våld eller i värsta fall döden.

Homo-, bi- och transsexuella som lever inom hederskultur är väldigt utsatta, då detta anses onaturligt och fel. De här människorna utsätts för stor utfrysning och våld.

I början på 90-talet hade man ingen kunskap om hederskultur i Sverige. Ett mord ansågs vara ett mord och hederskultur hade inte uppmärksamats än. Man hade inte heller haft ett sådant fall i domstol. Detta var ett stort problem och man saknade kunskap till att kunna hantera dessa fall, men idag ser det annorlunda ut.

I just Fadimes fall valde familjen att leva på samma sätt som de hade gjort i deras hemland. Man valde att inte civilisera sig i svenska samhället och bara umgås med släkten. Man hade inte heller någon kunskap om hur svenska samhället såg ut. På detta sätt följer ens kultur och levnadsätt med och man lever efter det trots lagar i Sverige. Jag själv som har en annan bakgrund men född och uppväxt i Sverige vet hur svårt det kan vara för vissa familjer att anpassa sig och förändra sin mentalitet och tankesätt. Det krävs väldigt mycket tid.

Eftersom hederskultur har invaderat till Sverige tror jag att en stor del av hederskultur beror på hur ett samhälle är uppbyggt. Hur levde man innan man kom till Sverige? Vad hade man för syn på kvinnor? Detta blir väldigt påfrestande för männen som inte har samma makt över kvinnorna då man kan få hjälp och stöd i Sverige. Man förväntar sig att pojkar och män ska föra detta vidare till nästa generation och fortsätta tro att man skyddar kvinnorna, fast egentligen lever de under förtryck. Hederskultur är inte ett religiöst problem utan ett världsproblem. I många länder straffas inte männen för deras brott då det inte anses att vara ett brott. Ett fall som också uppmärksammades i Sverige var Pela Atroshi som var hemmahörande i Stockholm. Under en semesterresa i Irak skjuts hon till döds av hennes två farbröder. Familjen saknade svensk medborgarskap och brottet begås i ett annat land. Man valde att åtala männen och gå efter lillasystemens vittnesmål. Detta blev Sveriges första hedersmordsrättegång.

Källa

Youtube- Händelser som skakar Sverige / Mordet på Fadime 2002

<https://sverigesradio.se/sida/avsnitt/53054?programid=2519>

https://www.grundskoleboken.se/wiki/Hedersmord#Vilka_familjemedlemmar_utf.C3B6r_hedersmorden.3f

www.umo.se

<http://gapf.se/hederskultur-och-hedersvald/>

